

AL DOILEA RAZBOI MONDIAL IN EUROPA

Introducere

Al doilea Razboi Mondial, un conflict militar global, care in termeni de distrugeri materiale si pierderi de vietii omenesti a fost cel mai devastator razboi din istoria omenirii. A inceput in 1939 ca un conflict european intre Germania si coalitia anglo-franceza dar mai tarziu s-a extins cuprinzand aproape toate natiunile lumii. S-a sfarsit in 1945, lasand in urma o noua ordine mondiala dominata de Statele Unite si URSS.

Mai mult decat orice alt razboi inaintea lui, al doilea Razboi Mondial a implicat folosirea intregilor resurse economice si umane ale tarilor participante, neputinta distingerii dintre tarile combatante si cele necombatante si expansiunea campului de lupta pana la includerea tuturor teritoriilor inamice. Cea mai importanta pentru rezultatul razboiului a fost capacitatea industrială si demografică. In ultimele stagii ale razboiului, s-au introdus doua arme complect noi si anume racheta cu raza lunga de actiune si bomba atomica. Totusi, in mare, razboiul s-a purtat cu aceleasi arme poate putin imbunatatite ca si in primul Razboi Mondial. Cel mai mare pas inainte, in domeniul armelor, au fost tancurile si aviatia.

lumea dupa primul razboi mondial

Trei mari puteri ale lumii nu au fost satisfacute de rezultatul primului razboi. Germaniei, principalul stat infrant, nu-i conveneau pierderile teritoriale si reparatiile de razboi care i-au fost impuse in urma tratatului de la Versailles. Italia, una dintre tarile victorioase considera ca teritoriile casigate erau departe de a fi suficiente pentru ca nu acopereau costul razboiului, sau nu-i satisfaceau ambitiile. Japonia, tot o tara victorioasa era nemultumita de nereusita sa in castigarea controlului asupra Chinei.

cauzele razboiului

Franta, Regatul Unit si Statele Unite si-au atins obiectivele de dupa razboi. Au redus Germania din punct de vedere militar aproape la zero, si au reorganizat Europa si lumea dupa cum li s-a parut potrivit.

Pe parcursul anilor 20 s-au facut multe tentative de a realiza o pace stabila. Prima dintre ele a fost infiintarea in 1920 a Societatii Natiunilor un forum unde statele puteau sa-si lamureasca combaterile. Puterile de convingere ale ligii erau limitate si multe sanctiuni de nivel moral si economic erau duse la bun sfarsit de membri dupa bunul lor plac. La Conferinta de la Washington din 1921-1922 principalele puteri navale au ajuns la un comun acord ca sa-si limiteze fiecare marina pana la un anumit punct. La pactul de la Paris din 1928 la care au participat 63 de tari incluzand marile puteri, in afara de Rusia, s-a declarat ca disputele dintre ele nu vor mai fi carificate prin razboi ci rezolvate prin „scopuri pasnice”. S-a hotarat ca razboaiele in „legitima aparare” sa faca exceptie.

Hitler la putere

Adolf Hitler, supranumit *Führer* (conducator) ajuns in fruntea Partidului National Socialist German raspandea prin Germania, o politica nazista care era o forma rasiala a fascismului, aparut

mai de vreme în Italia. Hitler promitea să rastoarne tratatul de la Versailles și să asigure mai mult *spatiu vital* pentru națiunea germană, pe care el o considera ca membră a unei rase superioare. La începutul anilor 30 criza mondială a lovit și Germania. Partidele care se aflau la putere n-au știut ce să facă, ceea ce a dus ca majoritatea voturilor să fie acordate nazistilor și comunistilor. În 1933 Hitler a devenit cancelar și printr-o serie de mișcări politice s-a autoproclamat dictator.

Tratatele dintre Germania Italia și Japonia în perioada dintre 1936 – 1940 a dus la formarea *Axei Roma - Berlin – Tokyo*. Astfel Axa devenea pactul colectiv dintre acele țări și aliatele lor.

agresiunea germană în Europa

Hitler și-a început războiul de expansiune în Europa odată cu anexarea Austriei, în martie 1938. Avea cale liberă: suportul lui Mussolini pe de-o parte, iar pe de altă parte, guvernul britanic și cel francez erau intimidat de acțiunea de reînarmare a Germaniei și au acceptat pretenția lui Hitler care spunea că situația Austriei ține de politica internă a Germaniei.

În septembrie 1938 Hitler amenința cu un război împotriva Cehoslovaciei, pentru anexarea teritoriului sudet unde trăiau circa 3,5 milioane de etnici germani. Prin pactul de la Munchen inițiat de britanici, s-a hotărât că cehii, sub indemnul britanicilor și al francezilor să-i cedeze lui Hitler teritoriile sudete cu condiția de a nu fi cucerite alte teritorii cehice. Se credea că s-a obținut pacea prin realizarea acestui pact, dar la mai puțin de șase luni, în martie 1939 Hitler a ocupat și restul Cehoslovaciei, fără să întâmpine mari împotriviri. Hitler amenința acum Polonia, dar care avea încheiată o alianță cu englezii și care-i promiteau ajutor în caz de invazie.

Hitler știa că dacă va cuceri Polonia și apoi se va îndrepta spre vest și va lupta cu forțele aliate, rușii ar putea deschide un nou front la granița cu Polonia, ceea ce ar face că situația germanilor să se înrăutățească, mai precis războiul purtat pe două fronturi ar fi fost pierdut. Astfel, Hitler i-a făcut lui Stalin o propunere destul de atractivă. Deși era aliată cu Britania și Franța, URSS trebuia să rămână neutră. În noaptea de 23 august 1939, la Moscova se încheie pactul germano-rus Ribentrop-Molotov prin care aceste două puteri au ajuns la un comun acord de a nu se ataca între ele. Un protocol secret îi dădea lui Stalin mâna liberă în Finlanda, Estonia, Lituania, estul Poloniei și estul României.

operațiuni militare

Blitzkrieg-ul

În primele ore ale dimineții zilei de 1 septembrie 1939, armata germană a pătruns în Polonia. Pe 3 septembrie forțele aliate declară război Germaniei dar nu aveau nici un plan pentru a acorda asistență polonezilor. Forțele polone au fost pe măsura germanilor. Hitler comanda circa 1,5 milioane de soldați plus patru divizii de tancuri iar mareșalul polon Eduard Smigly-Rydz 1,8 milioane de soldați și o divizie de tancuri. Aviația germană era de ultimă generație, pe când cea polonă era de mult depășită. Strategia poloneză consta într-o apărare solidă, rigidă, a frontierelor prin anticipări ale atacurilor. Germanii au bombardat pozițiile cheie ale polonilor prin atacuri aeriene. Pe 4 septembrie două armate erau deja mobilizate, una în partea de nord, în estul Prusiei, iar cealaltă în sud, în Silezia. Germanii mai trimiteau divizii de tancuri, încărcate în trenuri, către Varșovia. Acesta era Blitzkrieg-ul (războiul fulger) care consta în încercuirea rapidă a fortelor inamice prin folosirea tancurilor, a aviației și a infanteriei mobile. Între 8 și 10 septembrie germanii se apropie de Varșovia, unde încercuiesc armata polonă la vest de capitală. Pe 17 septembrie Armata Rosie trecea granița poloneză. Practic, pe 20 septembrie întreaga țară era în mâinile fortelor germane sau sovietice. Capitularea Poloniei s-a produs în 6 octombrie.

O ofensivă franco-britanică împotriva germanilor le-ar fi dat niște ferestre polonezilor și ar fi lungit războiul pe acel front. Oricum, până la sosirea englezilor, ofensiva trebuia întretinută de francezi, a căror strategie era de apărare. Forțele aliate erau preocupate să evite enorma varșare de

sange ca si cea care a avut loc in primul razboi mondial. Hitler le-a facut o oferta de pace indiferenta dar tot in acelasi timp, a ordonat generalilor sai sa iceapa atacul impotriva Tarilor de Jos si a Frantei. Generalii care nu credeau ca ar putea face impotriva Frantei ceea ce au facut impotriva Poloniei, au mai cerut timp, si au insistat ca nu vor putea cuceri decat Olanda, Belgia si coasta franceza a canalului.

Pe mare, submarinele germane atacau frecvent navele comerciale, ceea ce a dus la mobilizarea flotei britanice. Atat de putine actiuni au avut loc dupa prima jumătate a lunii octombrie incat ziarele americane numeau aceasta perioada, „razboiul ciudat”.

Razboiul in Scandinavia

Pe 30 noiembrie, Uniunea Sovietica declara razboi Finlandei. Stalin a incercat sa duca si el razboiul fulger dar a esuat. Finlandezii contau pe un razboi in iarna care va veni. Pe de alta parte sovieticii erau prost organizati din lipsa de ofiteri cu experienta. Depasiti cu cel putin cinci la unu finlandezii si-au mentinut pozitiile pana dupa anul nou. Atacul asupra Finlandei a ridicat pareri negative ale restului lumii, la adresa Uniunii Sovietice. Razboiul sovieticilor se incheie la 8 martie 1940 cu conditia pastrarii independentei Finlandei, dar si cu teritorii anexate.

In peninsula Scandinavica mai precis regiuni din Suedia erau cele mai importante resurse de minereu de fier ale Germaniei, care erau transportate pana la porturile din marea Baltica pe caile ferate norvegiene. Drept urmare, enlezii si francezii doreau sa ocupe aceste regiuni, dar problema era ca suedezii si norvegienii au refuzat sa coopereze.

In ianuarie 1940 Hitler amana atacul asupra Tarilor de Jos si-si concentreaza atentia asupra Norvegiei. La 2 aprilie, se aproba incursiunile care vor avea loc in urmatoarele zile in Danemarca si Norvegia. Prima dintre ele se preda fara lupta, iar a doua sustinuta si de 12000 de soldati britanici si francezi, reuseste sa reziste eroic pana la inceputul lunii iunie cand, fiind inconjurati undeva langa granita de nord, cu Suedia au fost nevoiti sa se predea.

Razboiul in vest

In primavara lui 40 Hitler avea noi planuri de a intretine campanii in Tarile de Jos si Franta. Unul dintre acestea era ca principalul atac sa traca prin Belgia. Un atac surpriza ar fi trecerea muntilor Ardeni, cu tancuri, ceea ce nu se asteptau aliatii. Cand atacul a inceput cele doua tabere erau aproximativ egale din punct de vedere al numarului de trupe si tancuri. Germanii aveau aviatia mai bine dezvoltata. Avantajul net al germanilor era ca ei stiau exact ceea ce vor face, spre deosebire de adversarii lor care trebuiau sa improvizeze. Tancurile lor si asa slab echipate erau imprastiate printre infanterie pe cand cele germane grupate in unitati Panzer formau o armata de blindate. In consecinta, aliatii nu erau pregatiti sa-i infrunte pe germani, mai ales din punct de vedere psihic – se temeau.

Caderea Frantei

La 10 mai au fost parasutate trupe in Belgia si Olanda, pentru a sechestra aerodromuri, poduri si cel mai notabil fortareata Eben-Emael. La 14 mai armata olandeza se preda dupa bombardarea repetata a Rotterdam-ului. Tot atunci armata de blindate era iesita din Ardeni, pozitionata undeva in spatele fortelor britano-franceze care ofereau suport belgienilor.

Pe 20 mai tancurile germane erau deja la gura raului Somme si acoperisera in numai 11 zile 400 de km. La 26 mai fortele aliate erau inconjurate pe tarmul de la Dunkerque. A doua zi regele Belgiei, Leopold al III-lea, isi retrage armata si se preda. Mai multe nave britanice au salvat, transportandu-i peste canal, circa 340000 de soldati intr-o eroica incercare care, probabil nu ar fi avut loc daca comandantul german, generalul Gerd von Rundstedt nu ar fi oprit tancurile pentru a fi folosite pentru urmatoarea faza.

Pe 5 iunie germanii au lansat un nou asalt asupra Frantei. Italia declara razboi Frantei si Marii Britanii la 10 iunie. Linia de aparare a francezilor era inca intacta dar

comandantul francez, generalul Maxime Weygand nu avea cu ce sa o consolideze. La 17 iunie, mareșalul Philippe Pétain un erou din primul Razboi Mondial care devenise premier cu o zi inainte cere un armistitiu. Acesta a fost semnat la 25 iunie care avea drept conditii sa dea germanilor controlul asupra Frantei de nord si a coastei atlantice

Lupta pentru Britania

In 1940 Hitler domina Europa de la Capul Nord la Pirinei. Singurul lui inamic activ mai era Britania, care era condusa de un nou prim ministru, Winston Churchill care vroia sa lupte. Armata engleza isi lasase majoritatea armelor sale pe plaja din Dunkeque in urma escapadei sale. Stalin nu era in masura sa-l provoace pe Hitler. Statele Unite erau socate de caderea Frantei. Germanii sperau sa-i cucereasca pe englezi, infometandu-i. In 1940 au preluat controlul in Atlantic si folosind submarine taiau britanicilor orice contact pe apa cu exteriorul. Desi flota germana era formata doar din 28 de submarine, mult mai multe erau in constructie, suficiente ca sa mentina Britania in pericol pana in primavara lui 1943. Hitler nu ar risca sa termine fortele britanice printr-o traversare a canalului decat daca i-ar distruge flota aeriana mai intai. Drept urmare batalia pentru Britania a fost purtata in aer nu pe plaja. In august 1940 germanii lanseaza raiduri asupra porturilor si aerodromurilor, iar in septembrie, ataca orasele din interior. Pana in mai 1941 germanii au lansat 71 de raiduri asupra Londrei si alte 53 asupra altor orase, dar rezultatul lor nu a fost decisiv. La 17 septembrie, 1940, Hitler a amanat invazia Britaniei pe un timp nelimitat, prin urmare rezultand infrangerea in batalia pentru Marea Britanie.

Campanii din Balcani

De fapt, Hitler le spusese generalilor sai la sfarsitul lui iulie, ca urmatorul atac va fi asupra URSS-ului. El spunea ca isi vor lua spatiul vital de care au nevoie si care li se cuvine, si vor putea sa-i infranga si pe britanici apoi. Hitler a vrut sa inceapa invazia in toamna lui 1940, dar sfatuitorii lui l-au indemnat sa evite riscul unei campanii de iarna in Uniunea Sovietica si sa astepte pana in primavara.

Campaniile din Egipt au adus aviatia britanica pana in Marea Mediterana. Acest lucru nu i-a convenit lui Hitler deoarece prezentau o amenintare asupra celei mai importante resurse ale sale de petrol, care era la Ploiesti. Astfel razboiul s-a extins in peninsula Balcanica. Operatiunile impotriva Greciei si Iugoslaviei au inceput in 6 aprilie 1941. In 13 aprilie germanii cuceresc Belgradul si armata iugoslava se preda a doua zi. Pe frontul grec, la 9 aprilie jumatate din armata elena era fortata sa se predea. Pe 22 aprilie intreaga armata graza era infranta. Englezii se retrag din regiune. In 20-27 mai, printr-un atac aerian, germanii cuceresc Creta.

Invazia Uniunii Sovietice

Cea mai mare infruntare a celui de-al doilea Razboi Mondial a inceput in dimineata zilei de 22 iunie 1941, cand, „in tacere”, mai mult de 3 milioane de trupe germane au invadat URSS-ul. Desi pregatirile germanilor erau evidente, incepusera cu luni intregi inainte, si au fost luate in considerare de diplomatii de la Moscova, fortele Uniunii Sovietice au fost luate prin surprindere. Increderea lui Stalin in capacitatile militare ale tarii sale fiind zdruncinata in urma campaniei din Finlanda, a dus la refuzari repetate de a incerca sa-i provoace pe germani. Mai mult decat atat comandantii au ajuns la concluzia ca strategia razboiului fulger folosita in Polonia si Franta nu ar fi posibila intr-un razboi de scala celui sovieto-german. Ambele tabere aveau sa se confrunte, in primele saptamani la granita care le separa. Armata sovietica era compusa din 2,9 milioane de soldati, dar raportul dintre tancuri si avioane a celor 2 tabere era de 2 la 1, respectiv 3 la 1 in favoarea Armatei Rosii. Singurul dezavantaj era ca erau mai vechi.

Pozitia germanilor consta in trei fronturi: frontul de Nord cu obiectivul Leningrad, frontul de Centru cu obiectivul Moscova si frontul de Sud cu obiectivul la Kiev, fiecare fiind destinata cate o armata. Strategia era sa-i angajeze pe sovietici in lupta si sa-i zdrobeasca inainte sa reuseasca

sa se retraga in adancurile continentului. Pentru Hitler, pamantul si resursele Ucrainei si petrolul din Caucaz erau cele mai importante obiective.

La inceput, realizarile Armatei Centru, au fost multumitoare pentru Hitler. Se indica, ca victoria ar putea sa aiba loc in aproximativ zece saptamani, ceea ce era bine, pentru ca vara ruseasca nu dura mult. Zece saptamani parea timp suficient ceea ce l-a determinat pe Churchill sa ofere o alianta URSS-ului; la fel si Roosevelt, presedintele S.U.A. le oferea ajutor. Dar dupa cateva zile acestia au inceput sa creada ca totul se va termina dupa o luna. Pana la sfarsitul primei saptamani, Armata Centru luase deja 290000 de prizonieri – cucerisera Minsk-ul. Pana la 5 august Armata Centru mai captureaza 300000 de soldati – tracusera Nistrul, ultima bariera naturala catre Moscova. Acoperisera deja mai mult de doua treimi din distanta pana la capitala.

Rusii faceau exact ceea ce au presupus generalii germani: sacrificau un numar enorm de trupe pentru a-si apara capitala. Cu toate acestea Hitler nu era satisfacut, si ignorand spusele generalilor sai a ordnat ca Armata Centru sa se divida si sa devieze de la curs spre nord si respectiv sud pentru a sustine celelalte doua armate, prin urmare oprind avansul spre Moscova. La 8 septembrie, Armata Nord, bombardeaza Leningradul. La 16 septembrie, Armata Sud inchidea un cerc urias, la est de Kiev, luand si 665000 de prizonieri. Apoi s-a hotarat Hitler sa reia atacul asupra Moscovei.

Dupa un repaus de sase saptamani, Armata Centru a reluat atacul la 2 octombrie. In trei saptamani a mai luat 663000 de prizonieri. Iar apoi au inceput ploile de toamna. Conditia drumurilor incetinea vizibil avansul. In mijlocul lui noiembrie pamantul era deja inghetat. Desi cunosteau situatia de pe front, Hitler si comandantul Armatei Centru, maresalul Fedor von Bock au decis sa continue avansul catre Moscova. Isi doreau, ca, campania din 1941 sa se termine cu o victorie asupra capitalei. In a doua jumatate a lui noiembrie germanii erau la aproape 30 de km de oras. Armata Sud mai avea cam 65 de km. Diviziile de tancuri acopereau de obicei aceasta distanta in mai putin de o zi, dar vremea rea, inghetul, zapada, nu erau conditii pentru care erau obisnuite aceste vehicule. La fel si soldatii, isi pierdeau dorinta de a lupta mai departe.

Stalin care era in Moscova, impreuna cu comandantul frontului generalul Gregory Zhukov, si-au redus din consumul de rezerve, au facut noi recrutari, dar aveau si veterani din Siberia. Toti erau echipati corespunzator. Pe 6 decembrie au inceput contraatacul si in cateva zile au fortat armata germana sa-si retraga „varfurile de suluta”, abandonand un numar mare de vehicule si arme. Germanii nu-si construisera nici o linie de aparare si nu au putut rezista contraofensivei fulgeratoare a Armatei Rosii. Drept urmare rusii au recapturat mari teritorii din fronul german dar nu destul ca sa opreasca asediul Leningradului.

Campania din 1942

Marea intrebare era daca URSS ar fi rezistat la o a doua ofensiva germana in vara ce va urma. Oficialii de la Moscova le cereau Statelor Unite si Britaniei sa porneasca o ofensiva in vest. Americanii credeau ca cea mai buna solutie de ai ajuta pe rusi si care ar fi dus la terminarea razboiului ar fi o regrupare in Anglia si apoi o traversare a canalului in nord-vestul Europei. Se credea ca se va putea actiona in primavara lui 43 si chiar mai repede daca URSS-ul ar parea ca cedeaza. Dar britanicii nu vroiau sa se angajeze pana nu se clarifica situatia in nordul Africii.

Pe frontul rusesc, germanii au luat din nou initiativa in vara anului 1942. In ciuda succeselor din iarna, primavara a fost un dezastru pentru sovietici. In jurul Leningradului, fost luati mai mult de o jumatate de milion de prizonieri. Germanii nu aveau pierderi asa de mari, dar razboiul i-a costat si pe ei, mai ales ca sovieticii dispunea de un numar de soldati de trei ori mai mare. Mai mult decat atat, increderea absoluta in sine a lui Hitler l-a facut sa opreasca productia unor arme si munitie. Cu toate ca a reluat productia in ianuarie 1942, valul nu a ajuns pe front decat la sfarsitul verii. Productia rusilor era in crestere.

Hitler stia ca nu va mai putea lupta pe trei fronturi. Unii dintre generalii sai ii spuneau ca ar trebui sa mai astepte un an pana armata sa fie refacuta complet, dar Hitler era hotarat de a avea

victoria in 1942. avand suficiente trupe si arme, el va intari Armata Sud si credea ca rusii isi vor sacrifica toate resursele pentru a apara campurile de petrol din Caucaz, noul obiectiv al lui Hitler.

Ofensiva a inceput la 28 iunie si in mai putin de patru saptamani, germanii cucerisera bazinul Donet si avansau spre raul Don. Lungimea distantei parcurse era impresionanta, dar numarul inamicilor ucisi sau luati prizonieri era relativ mic. Sovieticii facusera cea mai norocoasa greseala a lor de pe parcursul razboiului: crezand ca germanii pregatesc un al doilea atac, Stalin nu si-a folosit resursele si a permis armatei din sud sa se retraga. Hitler, vazand ca avansul spre Caucaz era mult prea usor si se desfasura foarte repede, a ordonat, la 23 iulie ca, armata Sud sa se divida iar un alt obiectiv sa fie Stalingrad. Rusii dadeau impresia ca se indreapta spre dezastru, din moment ce germanii castigasera pana la 9 august, pe frontul de sud, 300 km. Hitler stia ca nu va putea sa sprijine cele doua atacuri cu intariri, astfel, in a doua jumatate a lui august, a ordonat ca armata care se indreapta spre Stalingrad sa primesca mai multe intariri, iar cealalta sa-si incetineasca avansul. La 3 septembrie, Armata a Sasea si Divizia a Patra Panzer era la portile Stalingradului.

Batalia pentru Stalingrad

Iulie 1942 era cel mai critic punct pentru sovietici, retragera fiind aproape inevitabila. Germanii ajungeau pe pozitiile de unde puteau ataca Moscova din spate, iar avansul spre Caucaz era aproape gata. Pe data de 28 iulie Stalin se adresa Armatei Rosii spunandu-le: „Nici un pas inapoi.” Desi pana acum a condus armata dupa bunul lui plac, pe la sfarsitul lui august, Stalin le cere celor mai buni doi generali ai sai, sa vina sa discute pe baza bataliei de la Stalingrad. Generalul Zhukov si generalul Alexandr M. Vasilyevsky ii propune sa uzeze inamicul intr-o lupta crancena pentru oras in timp ce ei pregatesc un contraatac.

Cum avansul germanilor era foarte mare, Hitler nu mai avea trupe pentru intariri si astfel a apelat la aliati. Drept urmare, in timp ce Armata a Sasea si Divizia Patra Panzer erau intr-o lupta sangeroasa de mai bine de doua luni la Stalingrad, acestea au primit inariri pe doua flancuri, armate romanesti. O alta armata formata din italieni si unguri trebuia sa atace de pe raul Don si sa patrunda in oras. Cu toate astea, armatele Axei au dat dovada de slabiciune, iar la 19 noiembrie, sovieticii lovesc armatele romane aflate la sud si vest de oras, in consecinta incercuind armata germana. Hitler a ordonat sa se mentina pozitia, pomitand ajutor aerian si intariri, dar care n-au mai ajuns. Astfel la sfarsitul lui decembrie, Armata a Sasea era pierduta da ca nu se retragea, dar Hitler a refuzat sa permita acest lucru. Rusii i-au atacat pe germani din trei parti in ianuarie 1943. Nemaiastrand ce face, generalul Friedrich Paulus se preda la 31 ianuarie. Aceasta batalie i-a costat pe germani moartea a 200000 de soldati. Dupa batalia de la Stalingrad datorata in mare parte esecului armatei italiene si maghiare, germanii au fost nevoiti sa se retraga si din Caucaz pana aproape de linia de unde au pornit campania din 1942.

Bombardarile asupra Germaniei

Americanii si englezii au hotarat la Casablanca ca sa inceapa o serie de bombardamente strategice asupra Germaniei, ca sa incerce sa-i opreasca productia de munitie si arme a lui Hitler. Ca sa nu se ajunga la o neantelegere, fiecare natiune si-a condus singura ofensivele. La sfarsitul lui iulie 1943, englezii au bombardat in mai multe raiduri Hamburg-ul, lasandu-l in ruine, totodata facand ca numarul victimelor, sa fie de pana la 50000. Americanii patrunsera mai mult in teritoriul german, dar au avut pierderi mari, astfel, pana in octombrie 1943, acestia pierdusera 25 la suta din aparate.

Batalia de la Kursk

Inainte ca bataliile de pe frontul de est sa se termine in martie 1943, Hitler stia ca nu va mai putea organiza o a treia ofensiva si a ordonat construirea unui zid in est comparabil cu cel pe care il construise, la tarmul de vest al Europei cu Atlanticul. Marea retragere din iarna a microrat frontul si i-a furnizat lui Hitler un surplus de inca doua armate. Cu toate ca frontul era destul de in spate, in

dreptul orasului Kursk avea o „unflatura” indreptata spre est. Pentru Hitler, sansa unei noi incercuiri era prea buna pentru a fi trecuta cu vederea.

Dupa ce o asteptat de trei luni pentru un nou transport de tancuri, Hitler a deschis frontul de la Kursk la 5 iulie 1943 cu doua atacuri in nordul si sudul orasului. Zuchov si Vasilzevsky aveau si ei ochii atintiti spre Kursk si au intarit mult frontul din jurul lui. In cea mai mare batalie de tancuri a razboiului, sovieticii si germanii au luptat aproape fara incetare pana pe 12 iulie cand Hitler a oprit atacul deoarece englezii si americanii patrunsera in Sicilia iar el trebuia sa trimita divizii in Italia. Cu aceasta, initiativa strategica pe frontul de est avea sa fie a lui Stalin de atunci inainte.

Invazia Italiei

Trei divizii americane, trei divizii britanice si o divizie canadiana au acostat in Sicilia la 10 iulie 1943. Pornind din partea de sud a insulei, in cinci saptamani au cucerit-o, dupa ce luptat contra patru divizii italiene si doua germane. Ultimele rezistente ale Axei au fost infrante pe 17 august. In acest timp Mussolini a fost dat jos de la putere la 25 iulie, iar guvernul italian care a preluat puterea a intrat in negocieri de pace. Armistiitiul s-a semnat in secret pe data de 3 septembrie, iar pe 8 septembrie a fost facut public.

Pe 3 septembrie, 3 elemente ale Armatei a Opta britanica comandata de generalul Montgomery au trecut stramtoarea Messina in peninsula Italica. Americanii au acostat undeva langa Salerno (sudul Italiei) la 9 septembrie. Pana pe 12 septembrie, fortele aliate aveau deja consolidata o linie de front care se intindea de la orasul Neapole pana la orasul Termoli pe coasta adriatica. Capitulara Italiei nu le-a adus multe beneficii militare aliatilor si pana la sfarsitul anului Germanii le-au oprit inaintarea la aproximativ 100 km sud de Roma. Desi s-a incercat o spargere a blocadei germane pe 22 ianuarie 1944, aceasta nu a avut succes deoarece germanii au inchis bine acel front avand intariri pe raul Liri si in orasul Monte Cassino.

inceputul sfarsitului

Dupa batalia de la Kursk, erau semne de indoiala cu privire la faptul ca fortele sovietice ar fi in stare sa organizeze o ofensiva de vara. Acest lucru a fost dezmintit in prima saptamana a lui august 1943 cand atacuri severe au lovit liniile germane langa orasul Kharkiv (estul Ucrainei). Pe 12 august Hitler ordona construirea unui zid de aparare de-a lungul raului Narva, in spatele in spatele armatei Nord, iar un alt zid de-a lungul raului Nipru in spatele Armatei Centru si Armatei Sud. In a doua jumatate a lunii august atacurile sovietice s-au extins dincolo de raul Donet, in sectorul Armatei Centru.

La 15 septembrie Hitler a permis Armatei Sud sa se retraga pana la Nipru; altfel ar fi fost distrusa. El a mai ordonat, ca in regiunea de peste Nistru sa fie capturat, luat prada de razboi, ars sau dinamitat orice ar fi fost in folosul inamicului. Aceasta politica de scorched-earth (rade pamantul) a fost aplicata in toate teritoriile pe care germanii le-au capitulat in fata sovieticilor. In spatele raului germanii nu au gasit nici urma de zid si pe deasupra trebuiau sa se lupte cu sovieticii la cinci capuri de pod. Malul inalt din vest, al raului, era cea mai buna linie de aparare a sovieticilor, care, sub comanda generalilor Zhucov si Vasilyevsky au luptat cu inversunare pentru ai impiedica pe germani sa castige acel teren. Rusii si-au extins atacurile pana cand au reusit sa-i izoleze pe germani in peninsula Crimeea, in octombrie, iar in 6 noiembrie au cucerit Kiev-ul, neoprint ofensiva in iarna aproape deloc.

Conferinta de la Teheran

La sfarsitul lui noiembrie 1943, presedintele Roosevelt si Winston Churchill s-au deplasat la Teheran, in Iran pentru a se intalni cu Stalin. Presedintele si primul ministru aprobasera deja un plan sub numele lui de cod „Overlord”, pentru traversarea canalului si un atac in vestul Europei.

Roosevelt favoriza din toata inima executarea planului cat mai repede in 1944. La Teheran Churchill a propus varianta de a da prioritate Italiei si o posibila ofensiva in Balcani si in sudul Frantei. Stalin si Roosevelt s-au opus si au stabilit data declansarii operatiunii undeva in mai 1944. Dupa intalnire, generalul Eisenhower a fost chemat de pe frontul mediteranean si i s-a dat comanda Cartierului General al Fortelor Aliate care avea sa se ocupe de organizarea operatiunii.

Conferinta de la Teheran marca punctul maxim al colaborarii dintre Est si Vest, strangerea legaturii aliantei impotriva lui Hitler. Stalin venise la intalnire ca un victorios comandant de razboi; mari cantitati de ajutoare de la americani au fost oferite Uniunii Sovietice; decizia de a lansa operatiunea „Overlord” satisfacea cererea lui Stalin de a se deschide un al doilea front in vest. Tot atunci tensiunea crestea in randurile armatei sovietice pe masura ce se apropia de granita micilor state din estul Europei.

Pregatirile germane pentru „Overlord”

Hitler se astepta la o invazie a aliatilor in nord-vestul Europei in primavara lui 44, pe care el o vedea ca o sansa de a castiga razboiul. Daca ar fi sa se descotoriseasca de americani si britanici odata ce sunt pe plaja, el se gandea ca nu vor mai incerca curand sa-l atace. Atunci ar putea sa-si arunce toate fortele, din care aproape jumătate erau pe frontul de vest, impotriva Uniunii Sovietice. In noiembrie 1943 Hitler le transmite comandantilor de pe frontul de est ca nu vor mai primi intariri decat dupa ce invazia va fi infranta.

In ianuarie 1944 o ofensiva sovietica opreste asediul asupra Leningradului si forteaza retragerea Armatei Nord pana la vest de raul Narva. Acolo germanii au gasit ceva refugiu intr-unul din segmentii zidului din est care fusese intarit. Pe frontul din sud ofensivele succesive din martie si aprilie ale sovieticilor, i-au impins pe germani undeva pe tarmul Marii Negre, in afara teritoriilor sovietice. O mare parte din cei 150000 de romani si germani din Crimeea au murit sau au fost luati prizonieri in mai, dupa esuarea unei retrageri pe mare, langa Sevastopol. Pe de alta parte destule tancuri si arme au fost folosite pentru a echipa noile divizii germane din vest si de a inlocui pe unele din est. Aviatia avea cu patruzeci la suta mai multe avioane decat avea pe aceeasi vreme, anul precedent. Productia combustibilului a atins punctul maxim pe perioada de razboi in aprilie 1944.

Invazia din Normandia

Pe 6 iunie 1944 Ziua-Z, ziua invaziei, Armata Intai americana sub comanda generalului Omar Bradley, si Armata a Doua britanica sub comanda generalului Miles C. Dempsey, si-au atins obiectivele pe paja de pe coasta franceza a canalului. Rezistenta germana condusa de Erwin Romel a fost puternica, iar pozitiile aliatilor nu erau asa de bune pe cum se astepta. Cu toate acestea puternicul contraatac pe care la vizualizat Hitler nu a avut loc in acea zi si nici in cele ce au urmat. Superioritatea neta a flotei aeriene in favoarea aliatilor, in nordul Frantei au facut dificila aprovizionarea cu resurse, care erau si asa limitate. Hitler era convins ca acest atac era doar o momeala si ca asaltul principal avea sa aiba loc la nord de Sena. Drept consecinta a refuzat sa retragere si a insistat in aducerea de intariri de la distante mai mari. Pana la sfarsitul lui iunie, Eisenhower avea 850000 de trupe si 150000 de vehicule in Normandia.

Sovieticii vor Bielorussia

Frontul german de est a ramas tacut in primele saptamani din iunie 1944. Hitler se astepta la o ofensiva de vara a sovieticilor, despre care el si sfatuitorii lui militari credeau ca se va desfasura pe frontul din sud. De la Stalingrad incoace sovieticii si-au concentrat mare lor parte din armata acolo si germanii credeau ca Stalin va grabi spre Balcani, care reprezenta obiectivul istoric al ambitiei rusesti. Desii Armata Centru stapanea Bielorussia – singurul teritoriu sovietic aflat inca in maini germane, si desi erau semne de un atac sovietic impotriva Armatei Centru care s-au intetit in iunie, acestia nu au crezut ca se afla in real pericol. Intre 22 si 23 iunie patru armate sovietice doua controlate de Zhukov, iar alte doua de Vasilyevsky au lovit Armata Centru. Depasiti numeric cu

aproape 10 la 1 si aflata sub ordinul lui Hither de a nu se retrage, Armata Centru a fost distrusa aproape dintr-o data. Pe 3 iulie cand varfurile de lance ale armatelor sovietice din nord si sud s-au intalnit la Minsk capitala Bielorusiei, Armata Centru pierduse mai mult de doua treimi din divizia. Pana in a treia saptamana a lunii, Armata Rosie avansase cam 300 km. Sovieticii au sarbatorit eliberarea teritoriilor lor in ziua de 17 iulie cu un mars, facut de cei 57000 de prizonieri germani, incluzand 19 generali, pe strazile Moscovei. (pana la urma germanii tot au defilat prin Moscova☺)

Complotul impotriva lui Hitler

In iulie 1944, un grup de ofiteri si civili germani, au ajuns la concluzia ca descotorisirea de Hitler le-ar fi oferit ultima sansa de a termina razboiul inainte de a ajunge din doua directii, pe pamant german. Pe 20 iulie au incercat sa-l asasineze punand o bomba in cartierul sau general din estul Prusiei. Bomba a explodat, ranind un numar de ofiteri – cativa fatal – dar cauzandu-i lui Hitler doar cateva rani minore. Dupa aceasta, Ghestapo-ul i-a vanat pe toti cei care erau suspectati de complicitate in complot. Unul dintre suspecti era si Romel care in cele din urma s-a sinucis. Hitler a iesit din aceasta intamplare mai sigur pe puterea sa decat niciodata.

Eliberarea Frantei

Pana in 24 iulie, teritoriile aliate in vest se limitau doar la Normandia, pe care totusi le-au extins pentru a cuceri unele orase apropiate ca si Saint-Lo si Caen. Generalul Bradley a declansat a doua zi un atac la sud de Saint Lo. Pe urma frontul s-a extins rapid, acordandu-i posibilitatea lui Eisenhower de asi regrupa fortele. Generalul Montgomery a preluat comanda Armatei a Doua britanice si a Armatei Intai canadiene. Bradley a preluat comanda noii venite Armata a Douasprezecea americana formata din Armata Intai si Armata a Treia comandate de gen. Courtney H. Hodges respectiv gen. George S. Patton.

Dupa ce americanii au schimbat cursul spre est in prima saptamana a lui august, s-a format un camp de batalie in jurul Diviziei a Cincea si a Saptea Panzer germane, la vest de orasul Falaise. Germanii au rezistat pana in 20 august dar apoi s-au retras dincolo de Sena. La 25 august, americanii, sustinuti de armata de rezistenta franceza condusa de generalul Charles de Gaulle, au eliberat Parisul. Intre timp, pe 15 august, forte americane si franceze acosteara pe coasta de sud a Frantei, la est de Marseille si inaintau spre nord pe valea raului Ron. Cele doua armate s-au intalnit undeva langa orasul Dijon in a doua saptamana din luna septembrie.

Oprirea inaintarii aliatilor

Generalul Bradley si generalul Montgomery si-au trimis armatele spre nord si est dincolo de Sena, pe 25 august, britanicii mregand pe coasta catre Belgia iar americanii catre granita franco-germana. Trupele lui Montgomery captureaza orasul Antwerp pe 3 septembrie si primele patrute americane trec granita germana pe 11 septembrie. Dar toata aceasta goana dupa inamic avea sa se termine, deoarece armatele germane, zdrobite in atacul aliatilor, se reconstituiau si Hitler l-a numit comandant pe maresalul Walter Model cre-si castigase reputatia de asa-zis leu al apararii pe frontul de est. Montgomery atinsese regiunea de jos a Rin-ului, iar americanii se alineau la zidul de vest construit de Hitler in 1930 ca raspuns la linia Maginot a francezilor. Desi multe din marile sale tunuri au fost luate, buncarele din beton armat si barierele antitanc din zidul de vest l-ar face greu de patruns. Problema cea mai serioasa a aliatilor era ca oamenii isi terminasera proviziile, combustibilul si munitia erau rare si erau aduse din porturile franceze de pe canal de la o distanta de mai bine de 800 km pe drumuri si cai ferate avariate. Pana cand porturile din Anrwerp erau „curatate” si puse in functiune, avansuri considerabile ca si cele din august si septembrie nu erau asteptate.

Revolta de la Versovia

Ofensiva sovietica se raspandise pana la pozitiile flancurilor Armatei Centru in iulie 1944. Pe 29 iulie, „varfuri de lance” ale Armatei Rosii au atins coasta Marii Baltice langa Riga si a intrerupt contactul pe uscat al Armatei Nord cu principalul front german. Puternice patrunderi in Armata Centru ale sovieticilor au pacut ca acestia sa-si poata consolida, pana la sfarsitul lunii, o linie pe raul Vistula, in amonte de Varsovia. In Varsovia pe 31 iulie, o armata secreta poloneza numita Armata Nationala, condusa de generalul Tadeusz Komorowski (cunoscut drept generalul Bor) izbucneste o revolta. Rebelii care erau loiali miscarii anticomuniste, i-au angajat in lupta pe germani timp de mai multe zile. Desi Stalin detinea controlul in zona, el nu au intervenit si nu a fost de acord sa permita avioanelor americane sa foloseasca aerodromurile sovietice pentru a oferi ajutor rebelilor. In cele din urma. Pe 18 septembrie, Stalin a acceptat ca un avion sa aterizeze, dar a fost prea tarziu pentru ca germanii preluasera controlul, si Komorowski a fost nevoit sa se predea pe 2 octombrie. Stalin a insistat ca fortele sale nu ar fi putut intra in Varsovia pentru ca sopdatii erau prea slabiti, ceea ce probabil nu a fost adevarat. Pe de alta parte linia care s-a format pe Vistula era limita pana la care sovieticii puteau avansa fara sa se opreasca pentru a primi intariri si provizii. (pana acum le luasera de pe drum ☺).

Infrangerea aliatilor Germaniei in est

In vreme Stalin lasa ca revolta din Varsovia sa decurga spre tragicul ei rezultat, acesta avea parte de o recolta imbelsugata de succese in alta parte. O ofensiva in Carpati si la Marea Neagra deschisa la 20 august a dus la cererea unui armistitiu de catre romani, trei zile mai tarziu. Bulgaria, care nu declarase niciodata razboi Uniunii Sovietice, s-a predat la 9 septembrie, iar Finlanda capituleaza pe 19 septembrie. Trupe sovietice ocupa Belgradul la 20 octombrie si instaleaza in iugoslavia, un guvern comunist condus de Tito. In Ungaria, rusii erau la portile Budapestei la sfarsitul lui noiembrie.

Avansul aliatilor in Italia

Campania din Italia trecuse in umbra odata cu desfasurarea operatiunii „Overlord” in vara lui 44. Armata a Cincea, cuprinzand trupe franceze, poloneze si americane, au elberat orasul Monte Cassino in 18 mai. Cinci zile mai tarziu, un atac pe tarmul adriaticii, ii face pe germani sa piarda intreaga linie pe care si-au consolidat-o in prima campanie din peninsula. Armata a Cincea intra in Roma, in 4 iunie. Avansul a mers bine pana la o distanta semnificativa la nord de capitala dar acesta s-a incetinit cand diviziile americane si franceze aveau sa fie luate inapoi pentru o incercare de a elibera sudul Frantei. Dupa ce au cucerit Ancora pe tarmul de est, si Florenta pe tarmul de vest in a doua saptamana din august, aliatii erau la linia Gotica a germanilor, dar au esuat, dupa trei luni sa treaca valea Pad-ului si au ramas blocati pe durata iernii in munti.

Razboiul „din aer”

Principalele actiuni impotriva Germaniei, in timpul toamnei anului 1944 au fost intreprinse prin aer. Bombardierele americane loveau tinte industriale in timpul zilei in timp ce orasele germane ardeau in ruine in timpul bombardamentelor de noapte ale britanicilor. Hitler le-a raspuns prin bombardarea Angliei, incepand cu luna iunie, dar cele mai bune locuri de lansare a atacurilor, cele din nord-vestul Frantei si din Belgia, au fost pierdute in octombrie. Efectele bombardamentelor strategice ale aliatilor nu au fost asa de multumitoare, nu au coborat moralul populatiei civile din Germania, asa dupa cum se astepta. Peroductia de avioane si vehicule binate germane si-a atins apogeul in in a doua jumatate a lui 44. pe de alta parte, productia de fier si de otel a scazut cu jumatate intre septembrie si decembrie, si bombardarea continua a campurilor de petrol de la Ploiesti, a limitat combustibilul disponibil pentru tancurile si avioanele care ieseau de pe liniile de asamblare.

Reducerea dimensiunii frontului in est si in vest, in ultimul an, i-a dat lui Hitler inca o sansa de a crea vreo 25 de divizii cu care si-a propus sa le foloseasca ofensiv impotriva britanicilor si americanilor. El vroia sa treaca prin Belgia cu obiectivul Antwerp, intr-o actiune similara cu cea din Ardeni care i-a adus pe britanici si francezi spre dezastru la Dunkerque in mai 1940.

Ultima ofensiva germana

Ofensiva germana din Ardeni a ajuns sa fie cunoscuta in randurile aliatilor drept „Batalia de la unflatura”. Aceasta a fost lansata la 16 decembrie 1944, ca o ultima incercare de a prelua conducerea in razboi, prin separarea celor doua armate: britanice si americane si capturarea orasului-port Antwerp in Belgia. Americanii au fost luati prin surprindere. Desi au avut de suportat o impotrivire puternica, acestia au fost in masura sa mentina punctele cheie, orasele Saint-Vith si Bastogne, de pe drumul de legatura care unea cele doua armate. Efortul german a avut un destin tragic dupa 23 decembrie, cand vreme buna a permis covarsitoarei flote aeriene a aliatilor sa se faca simtita. Cu toate astea, a fost abia pana la sfarsitul lui ianuarie cand „unflatura” de 80 km a germanilor in teritoriul aliat a fost eliminata. Avansul spre Germania n-a fost reluat decat in februarie.

Conferinta de la Yalta

Pana atunci Armata Rosie ajunse la raul Odra si si la 3 februarie, se aflau la 60 km est de Berlin. Sovieticii au zdrobit liniile germane care se aflau la raul Vistula si au ajuns la Marea Baltica in dreptul orasului Gdansk, in ianuarie 1945. Stalin avea sa se intalneasca cu Roosevelt si cu Churchill la Yalta in peninsula Crimeea in perioada 4-11 februarie 1945. Stalin „venea cu toata Polonia in buzunar”, si toti stiau deja cu Berlin si Germania la mila lui. La Yalta Stalin era de acord sa intre in razboi impotriva Japoniei, dupa trei luni indata ce va capitula Germania, cu conditia sa primeasca ca prada de razboi niste teritorii departe in est.

Britanicii si americanii, dupa stilul lor, nu au fost de acord cum sa procedeze impotriva Germaniei. Intr-o intrunire la Malta, cu putin timp inainte de conferinta generalul Montgomery si membrii ai CCS au discutat despre o singura ofensiva a armatei lui Montgomery peste regiunile de campie din nordul Germaniei cu obiectivul Berlin. Pentru a sustine un asemenea atac s-a hotarat ca e nevoie de o crestere in volum a proviziilor, ceea ce ar insemna ca armatele americane sa ramana pe pozitii defensive. Planul lui Eisenhower, care a fost avantajat, a fost sa i se dea lui Montgomery prioritate dar totodata sa se mentina armatele americane in miscare.

Taversarea Rinului

Prima etapa pentru toate armatele aliatilor era sa ajunga la raul Rin. Pentru a indeplini acest tel aliatii trebuiau sa patrunda prin zidul de aparare prin partea de sud si sa treaca bazinul fluviului Rhur prin partea de nord. Germanii inundasera valea fluviului deschizand barajele de acumulare din amonte. Dupa ce au asteptat aproape doua saptamani ca apele sa se domoleasca, Armata a Noua si Intai americana au trecut bazinul pe 23 februarie.

La inceputul lui martie armatele se intalnesc la Rin. Peste tot podurile erau distruse, cu exceptia celui din micul oras Ramangen, unde unitati ale Armatei Intai americane au capturat un pod de cale ferata pe 7 martie. Pana pe 24 martie cand Montgomery a trimis elemente ale Armatei a Doua britanice si Armata a Noua americana sa treaca raul, Armata Intai ocupase toate capurile de pod dintre orasele Bonn si Koblenz. Pe 22 martie Armata a Treia americana ocupase un cap de pod la sud de orasul Mainz. Astfel, intreaga bariera a raului fiind sparta Eisenhower a ordonat ca armatele sa atace spre est pe un front intins.

Obiectivele aliatilor in Germania

Avansand cu peste 80 km pe zi Armata Intai si a Noua americane, la 1 aprilie, au inchis un cerc in jurul zonei puternic industrializate ale Germaniei, bazinul Rhur, inconjurand 325000 de

trupe germane. Armata a Doua britanica a traversat raul Weser, la jumatatea distantei dintre Rin si Elba, pe data de 5 aprilie. Pe 11 aprilie, Armata a Noua a ajuns la raul Elba, langa orasul Magdebourg, iar a doua zi capturasera capuri de pod pe malul de est a raului, astfel aflandu-se la 120 km de Berlin.

Sosirea Armatei a Noua la raul Elba ridica suspiciunea de „intrecere pentru Berlin”. Britanicii, in special Churchill si Montgomery si unii dintre americani, rivalizau pe ideea ca Berlinul ar fi cel mai important obiectiv in Germania, pentru ca lumea, poporul german in special ar acorda atentia cuvenita adevaratei victorioase in razboi, armatei care ar cuceri prima orasul. Eisenhower a insistat ca din punct de vedere militar, Berlin-ul nu ar valora posibilele costuri care ar trebui suportate intr-o eventuala batalie pentru acesta. O intalnire cu rusii s-ar fi putut face tot atat de bine si putin mai la sud in vecinatatea oraselor Leipzig si Dresden. Mai mult decat atat Eisenhower credea ca retrogradatii nazisti se vor refugia undeva in muntii bavarezi, drept urmare vroia sa indrepte principalul atac al americanilor spre sudul Germaniei.

Intre timp frontul sovietic ramase stationar pe raul Odra inca din februarie, lucru care ridica o alta intrebare: „Ce vor face astia?☺”. Explicatiile de dupa razboi ale sovieticilor au fost ca flancurile din nord si sud erau amenintate si trebuiau retrase. Succesiunea evenimentelor de dupa februarie 1945 arata, ca Stalin nu credea ca britanici si americanii puteau sa traverseze asa de repede Germania in consecinta a presupus ca va avea destul timp sa-si termine cuceririle prin estul Europei si apoi sa se indrepte spre centrul Germaniei. Desi i-a spus altceva lui Eisenhower, evident nu vedea Berlinul ca un obiectiv neimportant. In prima saptamana din aprilie armatele lui au intrat intr-o pregatire fulgeratoare pentru o ofensiva spre Berlin.

Ultimele batalii in Europa

Ultima speranta lesinata a lui Hitler s-a mai trezit, odata cu moartea presedintelui Roosevelt pe 12 aprilie, dar pe o perioada scurta de vreme cand a crezut ca relatiile dintre puterile vestice si Uniunea Sovietica se vor rupe. Intradevar alianta dintre est si vest avea momente de tensiune dar o ruptura nu avea sa vina tocmai atunci, in beneficiul Germaniei naziste. Pe 14 si 16 aprilie Armata a Cincea americana si Armata a Opta britanica au lansat atacuri in sud, care le-au adus intr-o saptamana langa raul Pad. Avansul sovieticilor spre Berlin avea sa inceapa pe 16 aprilie. Armata a Saptea americana capturasese Nürnberg-ul, sediul Partidului Nazist de anii 30, pe 20 aprilie 1945. Patru zile mai tarziu, Armata Rosie forma un inel in jurul Berlin-ului. In urmatoarea zi, Armata a Cincea sovietica si Armata Intai americana s-au intalnit la Torgau la nord est de Leipzig, pe raul Elba si Germania a fost impartita in doua parti. In ultima saptamana a lunii rezistentele impotriva americanilor si britanicilor, practic au incetat, dar soldatii germani care erau in est luptau disperati sa nu cada prizonieri sovieticilor.

Capitularea Germaniei

Hitler s-a hotarat sa astepte sfarsitul in Berlin, de unde inca mai putea manipula ceea ce a mai ramas din efectivul de comanda. Majoritatea dintre asociatii lui politici si militari au hotarat sa paraseasca orasul, plecand in nordul si sudul Germaniei, probabil de a nu fi prinsi de sovietici. Pe 30 aprilie, Hitler s-a sinucis, in buncarul sau din Berlin. Asa cum spunea ultimul sau document oficial, l-a numit ca succesori sau ca sefi ai statului pe amiralul Karl Doenitz.

Doenitz, cre i-a ramas loial lui Hitler, nu avea alta solutie decat sa se predea. Reprezentantul sau, generalul Alfred Jodl, a semnat un act de capitulare neconditionat al tuturor armatelor germane, la sediul central al lui Eisenhower in orasul Reims, in dimineata zilei de 7 mai 1945. Pana la acea data, fortile germane din Italia capulasera (2 mai) la fel ca si cele din Olanda, nordul Germaniei si Danemarca (4 mai). Guvernul britanic si cel american declara la 8 mai 1945 Ziua V-E (Victoriei in Europa). Predarea deplina si neconditionata a germanilor are loc la un minut dupa miezul noptii, in Berlin, cu participarea sovieticilor.

costul razboiului

Statisticile de baza ale celui de-al doilea Razboi Mondial il califica drept cel mai mare razboi din istoria omenirii in termeni de pierderi omenesti si resurse materiale folosite. In toate cele 61 de tari cu o populatie totala de 1,7 miliarde de locuitori, trei sferturi din populatia lumii la acea vreme a luat parte la confruntare. Un total de 110 milioane de trupe au fost mobilizate pentru serviciu militar; mai mult de jumatate din acest total doar de urmatoarele trei: URSS (22-30 milioane), Germania (17 milioane) si Statele Unite (16 milioane). Majoritatea statisticilor sunt doar estimative. Intinsa si haotica strabaterere a razboiului a facut aproape imposibila trecera in evidenta a uniformelor.

In termeni de bani cheltuiti, costul total al razboiului s-a pus undeva dincolo de 1 trilion de dolari, ceea ce il face mai scump decat toate celelalte razboaie la un loc. Costul in vieti umane neincluzand pe cei mai mult de 5 milioane de evrei ucisi in Holocaust care au fost victime indirecte ale razboiului, este estimat ca ar fi fost 55 de milioane de morti dintre care 25 de milioane de soldati si 30 de milioane de civili.

Poate ca cea mai semnificanta pierdere pe termen lung de pe urma razboiului a fost echilibrul in balanta mondiala a puterilor. Marea Britanie, Franta, Germania si Japonia au incetat sa mai fie mari puteri, in traditionalul sens militar, lasand locul la doar doua: Statele Unite si Uniunea Sovietica.

Bibliografie:

Eisenhower, Dwight, „Cruciada in Europa”, Ed. Politica, 1995

Julian, M., „Batalia Angliei”, Ed. Politica, Bucuresti 1968

Perrault, G., „Secutul Zilizit”, Ed. Politica, Bucuresti 1969